

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

**VYHLÁŠKA GARANTA STUDIJNÍHO PROGRAMU
KOMUNIKAČNÍ STUDIA č. 2/2021**

**o podobě a organizaci státních závěrečných zkoušek ve studijním programu
Komunikační studia se specializací
MEDIÁLNÍ STUDIA**

Na základě schválené akreditace a na základě návrhů garantů jednotlivých specializací stanovuji podobu Státních závěrečných zkoušek pro program *Komunikační studia*.

Státní závěrečná zkouška sestává ze tří částí:

Společné části pro všechny specializace:

1. (JBAK01) *Obhajoba bakalářské práce*
2. (JSZ385) *Ústní část Základy komunikace*

Specializační zkouška:

3. (JSZ387) *Ústní část Mediální studia*

Organizace státních zkoušek:

Zkouška je rozdělena do dvou dní.

První den se uskuteční zkouška ze *Základů komunikace*.

Druhý den se uskuteční *Obhajoba bakalářské práce* a *Specializační zkouška*.

Přesný rozpis státnic stanoví příslušná katedra vždy po ukončení termínu přihlášek ke státnicím v SISu dle příslušného *Harmonogramu akademického roku*.

prof. MgA. Martin Štoll, Ph.D.
garant bakalářského studijního programu
Komunikační studia se specializacemi

V Praze 17. 11. 2021

Následující přílohy obsahují:

Oddíl 1: *Obhajoba bakalářské práce*

Oddíl 2: Společná ústní část *Základy komunikace* – zadání otázek, resp. okruhů

Oddíl 3b: Zadání zkušební úkolu ve specializaci *Mediální studia*

Oddíl 3c: Zadání okruhů pro ústní část zkoušky ve specializaci *Žurnalistika*

PŘÍLOHA VYHLÁŠKY GARANTA KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ Zadání ke společné části zkoušky

Oddíl 1: OBHAJOBÁ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Obhajoba bakalářské práce vychází z nadřazených dokumentů Studijní a zkušební řád UK (platného od akademického roku 2020/2021) a Pravidla pro organizaci studia na FSV UK Čl. 11. (platná od akademického roku 2020/2021)

Oddíl 2: SPOLEČNÁ ÚSTNÍ ČÁST ZÁKLADY KOMUNIKACE

Zkouška je tvořena otázkami, které vycházejí z předmětů *Základy sociální komunikace a Digitální komunikace a práce s informacemi* (student si vytáhne jednu otázku), a *Dějiny komunikace* (student si vytáhne jednu otázku).

Dějiny komunikace (okruhy)

- 1) Vývoj komunikace do 15. – 17. století - způsoby a proměny komunikace do počátku knihtisku, mezilidská komunikace, dopisy, pošta, církevní komunikace, vznik novin a časopisů, charakteristika čtenářů.
- 2) Komunikace v 18. století - média jako místo prezentace politických názorů, občanská civilní společnost, shromažďování vědeckého poznání, osvícenství - otázky svobody projevu, média jako nástroj národního sebeuvědomování (kulturního i politického)
- 3) Rozvoj masových médií, informace jako obchodní komodita - vznik tiskových agentur, komercializace médií, proměny novinářské práce, čtenářské skupiny, vznik reklamních agentur, tvorba veřejného mínění, využití fotografie v médiích.
- 4) Rozvoj kinematografie v době němého filmu do 1. světové války (filmoví průkopníci, rozvoj filmového průmyslu, vznik Hollywoodu)
- 5) Vývoj rozhlasového vysílání ve 20. a 30. letech 20. století - rozdíl mezi evropským a americkým přístupem k obsahu vysílání, charakteristika posluchačů rozhlasu, využití rozhlasu k politickým cílům, otázka vztahu rozhlasu a vysílání kulturních obsahů.
- 6) Rozvoj kinematografie v meziválečném období (filmový průmysl, nástup zvukového filmu, charakteristika filmových diváků, otázka uměleckého versus komerčního pojetí kinematografie, film jako způsob trávení volného času).
- 7) Propaganda a média - zapojení médií do propagandy v době 1. světové války, aktivizace příjemců mediálních sdělení, formy propagandy Německo–Sovětský svaz–USA, propaganda za 2. světové války
- 8) Rozvoj televizního vysílání - televizní průkopníci ve 30. letech, vývoj od konce 40. let 20. století - pohled evropský x americký na obsah a fungování televizního vysílání, televize jako socializační nástroj, společnost volného času, vztah televize a filmu, využití televize pro politické cíle.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

- 9) Média jako nástroj ideologického boje mezi Východem a Západem v 50. letech - ideologie ve filmové produkci, vztah médií a politických stran, nástroje přesvědčování příjemců mediálních obsahů, situace v USA - mccarthismus, propaganda v zemích východního bloku.
- 10) Komunikace v 60. letech - rozvoj televize, fungování filmového průmyslu, tištěná média, využití fotografií, hudební průmysl, počátky síťové komunikace.
- 11) Období 70.–80. let 20. století - aféry Pentagon papers a Watergate, média jako hlídací pes demokracie, rozvoj komerčního rozhlasového a televizního vysílání v Evropě, bulvární média, nástup kabelového a satelitního vysílání, video - nový způsob trávení volného času, rozvoj počítačové techniky.
- 12) Zásadní proměny komunikace od 90. let 20. století (e-maily, mobily), vliv na mezilidskou komunikaci i na přenos mediálních obsahů, svět jako globální vesnice, vliv globalizace na kulturu, internet jako pole prezentace názorů, vztah médií a politiky, boj médií o čtenáře/posluchače/diváka, proměny podoby rozhlasového a televizního vysílání, fungování filmového průmyslu, sociální sítě.

Literatura k části *Dějiny komunikace*:

- BEDNAŘÍK, P. – JIRÁK, J. – KÖPPLOVÁ, B. *Dějiny českých médií. Od počátku do současnosti*. Grada, 2019.
- BRIGGS, A. – BURKE, P. *A social history of the media: from Gutenberg to the Internet*. Polity Press, 2007.
- DeFLEUR, M. – BALL-ROKEACH, S. *Teorie masové komunikace*. Karolinum 1996.
- ECO, U. *Skeptikové a těšitelé*. Argo, 2006.
- EMERY, M. – EMERY, E. – ROBERTS, N. L. *The Press and America: an interpretative history of the masmedia*. Allyn and Bacon, 2000.
- JOWETT, G. – O'DONELL, V. *Propaganda and persuasion*. Sage, 2015.
- KÖPPLOVÁ, B. – KÖPPL, L. *Dějiny světové žurnalistiky*. Novinář, 1989.
- KOVARIK, B. *Revolutions in Communication. Media History from Gutenberg to the Digital Age*. Bloomsbury Academic, 2016.
- McLUHAN, M. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. Mladá fronta, 2011.
- POSTMAN, N. *Ubavit se k smrti: veřejná komunikace ve věku zábavy*. Mladá fronta, 2010.
- PROKOP, D. *Boj o média: dějiny nového kritického myšlení o médiích*. Karolinum, 2005.
- THOMPSON, K. – BORDWELL, D. *Dějiny filmu: přehled světové kinematografie*. NAMU, 2007.

Základy komunikace (okruhy)

- 1) Stanovte si kritéria pro rozlišování různých typů sociální komunikace, na základě těchto kritérií nabídněte typologií sociální komunikaci a vyložte, ke kterému typu patří: pro každý termín vybrat jiný příklad zkouška, kterou právě zažíváte / silniční kontrola řidiče hlídkou dopravní policie / beseda členů čtenářského klubu s autorem / karetní hra čtyř přátel v restauraci / návštěva u praktického lékaře / hádka manželů v ložnici / sledování televizního přímého přenosu z jednání PS PČR.
- 2) Vyložte, co je konotace a jak se dá konotace používat pro tzv. implicitní hodnocení například ve zpravodajství. Výklad založte na smyšlených příkladech, které si sám/sama vytvoříte.
- 3) Vyložte, co je znak, uveďte typy znaků s příklady, charakterizujte obor/obory, které/které se studiu znaků věnují, a jeho/jejich výrazné představitele.
- 4) Vyložte a na příkladech ilustруйте specifické rysy síťové komunikace a vysvětlete, jak její existence ovlivnila současnou podobu interpersonální a masové komunikace.
- 5). Vyložte proměny lidské komunikace od počátků k dnešku založené na vývoji komunikačních technologií.
- 6) Charakterizujte různé modelové přístupy k výkladu průběhu a role komunikace a k výkladu jednotlivých modelů využijte jednu vybranou komunikační situaci z následující nabídky: zkouška, kterou právě zažíváte / vysokoškolská přednáška / svatba / natáčení rozhovoru do televizního zpravodajství / placení u pokladny (nikoliv samoobslužné!) v supermarketu / potlesk na konci divadelního představení / komunikace v chatu MS Teams.
- 7) Vyložte roli přirozeného jazyka v sociální komunikaci a v procesu poznání.
- 8) Vyložte a na konkrétních příkladech ilustруйте komunikační problémy, které nastávají v interkulturní komunikaci.
- 9) Vyložte, v čem se liší či může lišit záměr podavatele zakódovaný do sdělení od interpretace sdělení uživatelem.
- 10) Interpretujte následující komunikační situaci z hlediska užití neverbálních kódů: pro každý termín vybrat jinou fotografii (předložené fotografie).
- 11) Uveďte hlavní znaky „společnosti pozdní doby“, tj. společnosti formované síťovými digitálními médii. (Vyberte si jeden z pojmů a rozeberte: infodemie, společnost informační obezity, popř. společnost informačního přehlcení, společnost post-faktická, společnost post-pravdivá, společnost uniklých důvěrných sdělení o všech a o všem).
- 12) Digitální mediamorfóza a proměna zdrojů po jejím nástupu. Typologie zdrojů klasických a digitálních, síťová digitální média jako zdroje informací.
- 13) Typologie přístupů ke zdrojům – jakým způsobem lze rozčlenit přístupy ke zdrojům na základě způsobu jejich zpracování (vědecký, novinářský, publicistický, marketingově-propagační apod.). Vyberte jeden a podrobněji vysvětlete.
- 14) Manipulace a propaganda: základní principy a podstata fungování, manipulativní komunikace, persvazivní komunikace a její role ve společnosti.

- 15) Nástup prvků umělé inteligence do sociální komunikace – automatické generování textů a videí, problematika deepfakes, automatizovaná žurnalistika (popř. algo-žurnalistika), personalizované zpravodajství a personalizovaná reklama – přínosy a limity předmětných fenomenů (např. echo chambers, economy of emotions aj.).
- 16) Etické otázky problematiky práce se zdroji a informacemi – klasifikace zdrojů z hlediska jejich anonymizace, veřejný zájem vs. anonymní zdroje, plagiátorství a ochrana duševního vlastnictví, ochrana osobních údajů, ochrana spotřebitele, analýza a využívání big data, analýza monitoringu sociálních médií apod.).
- 17) Vybrané aspekty normativního rámce sociální komunikace (externí regulace) – základy právního rámce v ČR, který souvisí se zdroji a informacemi (tzn. Listina základních práv a svobod, zákon o svobodném přístupu k informacím, ochrana osobních údajů, ochrana spotřebitele v zákonech o reklamě, o provozování rozhlasového a televizního vysílání).
- 18) Informační poruchy jako symboly doby – misinformace, dezinformace a malinformace v proměnách času, další formy informačních poruch (hoax, clickbait, konspirace aj.), stigmatizace fake-news a fake-media jako součást politické komunikace a strategie, formy obrany proti těmto strategiím.

Literatura k části *Základy komunikace*:

- DeVITO, J. A. *Základy mezilidské komunikace*. Grada Publishing, 2001.
- EYSENBACH, G. *How to Fight an Infodemic: The Four Pillars of Infodemic Management*. Journal of Medical Internet Research, 22(6), 2020. Dostupné z <https://www.jmir.org/2020/6/e21820/>.
- JAKUBOWICZ, K. *Nová ekologie médií. Konvergence a mediamorfóza*. VeRBuM, 2013.
- JIRÁK, J. – KÖPPLOVÁ, B.: *Masová média*. Portál, 2015.
- MCLUHAN, M. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. Odeon, 1991.
- MORAVEC, V. *Proměny novinářské etiky*. Academia, 2020.
- MORAVEC, V. *Média v tekutých časech. Konvergence audiovizuálních médií v ČR*. Academia, 2016.
- PETRUSEK, M. *Společnosti pozdní doby*. Sociologické nakladatelství, 2007.
- VYBÍRAL, Z. *Psychologie lidské komunikace*. Portál, 2001.
- WARDLE, C. *The Need for Smarter Definitions and Practical, Timely Empirical Research on Information Disorder*. Digital Journalism, 6(8), 2018. DOI: 10.1080/21670811.2018.1502047.

Oddíl 3b. Zadání zkušebního úkolu specializace MEDIÁLNÍ STUDIA

Cílem zkoušky **není prověřovat znalosti** (jak je to tomu u společné zkoušky), ale prokázat, že student/ka je **schopen/na aplikovat své znalosti** z oboru do praxe, resp. je schopen/na „číst“ informace z mediálního světa v kontextu svého oboru.

Průběh zkoušky:

Zkouška bude probíhat tak, že studentovi/studentce bude zadán písemný text, který před tím neviděl/a. Půjde o text, který byl publikován v průběhu 20. a 21. století.

V rámci přípravy se student/ka soustředí na jeho analýzu a to s ohledem na:

- a) hlavní sdělení textu
- b) komunikační cíl autora
- c) způsob uchopení tématu
- d) základní strukturu textu
- e) přítomnost stereotypů v textu

a pokusí se podle konkrétního zadání definovat další jevy.

Nejde o jazykový rozbor, ale o aplikaci poznatků z oblasti mediálních studií.

Nad textem, a i nad jeho obsahem (resp. tématem), bude vedena rozprava, jejímž cílem je prokázat, že se student/ka orientuje v terminologii oboru, základních výzkumných směrech a zná nejvýznamnější osobnosti oboru.